

je podana tu in tam, teoretično sicer neopravičljiva, za prakso pa neizbežno potrebna. Možnost zadostne obrambe novinarja z dokazom resnice je pri teh sistemih enaka, obramba časti napadanega pa pri sistemu načrta za naš edinstveni tiskovni zakon hitrejša in izdatnejša. Radi tega bi dal slednje navedenemu sistemu prednost.

Književna poročila.

Dr. Ludwig Altmann, dr. Max Leopold Ehrenreich: Einführung in das oesterreichische Strafrecht. R. cola Verlag, Wien-Leipzig-München: 1923; str. XIV + 350.

Dva praktika sta se združila in napisala knjigo »in gemeinverständlicher Darstellung« za porotnike in večnike (skabine), delo pa jima je tako lepo uspelo, da moremo reči s polnim prepričanjem, da je ta čas sicer ne najpopolnejša, pa vendar najmodernejša in izvrstna knjiga za praktične juriste, a za slušatelje prava naravnost imeniten učni pripomoček.

Predvsem je knjiga pisana res razumno in razumljivo. Ne samo, da se ne razblinja v pojmovne konstrukcije, ampak resnično popularno podaja vse to, kar treba za razumevanje. Pri tem ali baš radi tega se na mnogih mestih ne plaši navesti kakšno zgodnico od priznanih avtorjev, n. pr. Anzengruberja, Marije Eschenbach. Prinaša pa tudi tako lepe, čeprav včasih drastične primere iz praktičnega življenja, da bliskovito razsvetle vprašanje in navajajo k pravilnemu razumevanju rešitve.

Prvi del knjige obravnava splošni del kazenskega zakonika in mu je avtor Ehrenreich. Snov je razdeljena na 12 poglavij, pričeniši od pojma kazni in kazenskega prava preko vseh oblik krivde do kazenskih vrst, kazenske izmere in ugasnitve kaznivosti. V tem poročilu se ne moremo spuščati v razgovor o vsebini rešitve raznih kontraverz, pač pa z mirno vestjo lahko oddamo splošno sodbo, da je naravnost užitek slediti izvajanjem pisatelja, in to tudi tam, kjer se vidno trudi vzdrževati vladajočo prakso kasijskega sodnega dvora (n. pr. pri nauku o poskusu, str. 84—90).

Drugi del knjige, posebni del kazenskega zakonika, je potekel iz peresa Altmanna in obsega deset poglavij (XIII.—XXII.). Tu pa je pisatelj sam a priori opusti misel na popolnost sistematičnega dela. Podal je le tista kazniva dejanja, o katerih misli, da so zastran svoje pogoste storitve razprave potrebne ali pa da utegnejo iz drugih vzrokov vzbujati zanimanje preko krogov strokovnjakov. Tu pride torej svrha knjige, namenjene laičkim sodnikom, posebno do izraza. Že kar v prvem poglavju nam pokaže avtor, da zna plavati tudi proti občemu toku t. zv. popularnih idej. V nauku o odpravi telesnega ploda se je n. pr. postavil tudi de lege ferenda z odločnostjo na stališče, da je telesni plod že od spočetja samega po smislu § 22 o. d. z. pravna dobrina, ki mora biti od države zaščitena (str. 161). Zelo zanimiva in osobito tudi za praktične juriste važna so izvajanja avtorja o t. zv. ljudskem naziranju o poštenosti, ki izzvené v popolnoma pra-

vilno shvačenje o relativni vrednosti ali nevrednosti ljudskega mnenja o časti (str. 214). Da ne bomo preobširni, bi poudarili samo splošen vtis o Altmannovih izvajanjih namreč, da stojé v mnogem oziru pod vplivom naukov zamrlega vélikega učitelja kazenskega prava Lammasccha, čigar spominu sta avtorja knjigo tudi posvetila.

Hkoncu še dve opazki! Našim juristom, ki se na noben način ne morejo sprijazniti s tudi-laiškim pravosodstvom, bo nemara baš eksistenca te naznanjene knjige lep migljaj, da se po drugih deželah, ki gotovo niso manj kulturne nego Slovenija, čuti živa potreba, dati laikom pomoči za pravo pojmovanje ob izvrševanju naloge laiškega kazenskega pravosodja, — pa nikari da bi se jim odrekala sposobnost za pravosodstvo sploh. Druga opazka pa veljaj našim vladnim in političnim krogom: Naj bi z vso energijo stremili za zedinjenje kazenskega prava v celi državi! Potem bo šele moč storiti nekaj za pouk našega ljudstva glede kazenskega prava. Dotelej to že radi zakonika, ki je in mora biti obsojen, da gre skoraj v zaslužení pokoj, ni mogoče.

Dr. Metod Dolenc.

Stanišlav Kukla, bankovni prokurista: Problem zaštite ulagača. Zagreb, 1924, vlastita naklada.

Literatura o naših novčnih in kreditnih problemih in o našem banekarstvu se zadnji čas hitro množi. Vzroki so pač v prvi vrsti praktični: prej padanje valute, sedaj pojav, da kljub ustalitvi in vzdigu dinarja cene ne padajo, splošna denarna stiska, izredno visoke aktivne in nizke pasivne obresti za kredite pri denarnih zavodih, dejstvo, da je nekaj bank moralo v poravnalno postopanje i. t. d. Industrija in trgovina trpita po teh pojavih neposredno, posredno jih čuti vsakdo.

Pisatelj je izbral velevažno in jako zanimivo vprašanje, kako zaščititi vložnike, ljudi, ki imajo v denarnih zavodih, predvsem v akcijskih bankah, vloženo na vložnih knjižicah svojo razpoložnino ali svoje prihranke. Izhodišče mu je očito to, da bi se naše novčarstvo ugodneje razvijalo in denarna kriza znatno omilila, ko bi se vsa razpoložnina osredotočevala v denarnih zavodih; pogoj za to je — ne edini — da bi vložniki imeli zavest, da se njihov denar v denarnih zavodih predvsem popolnoma varno naloži in seveda, da se primerno obrestuje. S te strani pa je Kukla obdelal tudi gornj navedene probleme in mimogrede pada luč tudi še na druge probleme našega novčarstva: tako obravnava Kukla razdrobljenost in potrebo koncentracije naših bank, njihovo likvidnost ali boljše nelikvidnost i prekomerno imobilizacijo v lastnih ali financiranih industrijskih podjetjih, neposredno blagovno trgovino bank, dajanje kreditov lastnim organom, premalo strokovno usposobljenost teh organov, previsoke režijske stroške, poslovanje naše Narodne banke in poštnega čekovnega zavoda, dejstvo, da žal pravih trgovinskih menic ni v našem prometu i. dr. Knjiga torej daje znatno več nego kaže naslov.

Pisateljeva kritika sedanjih prilik ne zamolčava in ne prikriva, kar se vidi graje potrebno, pa tudi ne napada samo razdirajoče, nego skuša dati pozitivne nasvete. Opozoril bi za ta del na poglavje o nepreglednosti se-

danjih bilanc in na nasvete, kako naj bi se odpravila, na opazke o nepopolnosti naše zakonodaje in naše davčne politike — tu bi se bilo dalo povedati še mnogo več — na pripombe o državnem in nedržavnem nadzorstvu nad bankami; da pisatelj odklanja prvo in skuša dati nasvete za razvoj drugega, ne bo osupnilo nikogar. Svoja mnenja podpira Kukla s primeri iz našega in tujega bankarstva.

Preveč bi bilo trditi, da je vse izvorno, mnogo misli se najde tudi pri drugih piscih, zlasti se Kukla malone povsem strinja z dr. Ivom Belinom, kar pa naj nikakor ne bo graja. Obširno je obdelan češkoslovaški osnutek zakona za zaščito vložnikov, brezdvoma najzanimivejši del knjige, zlasti tudi za pravnika. Pisatelj se s tem jako pomembnim osnutkom vobče zлага, vendar po pravici opozarja, da bi nekatere določbe utegnile imeti nepričakovane in nezaželjene posledice.

Z večino pisateljevih mnenj bi se lahko strinjal. Pravilno tudi omenja, da je razvoj novčarstva v Sloveniji bil nekoliko drugačen nego v drugih delih naše države, za kar daje hvalo našim regulativnim hranilnicam (ne 21, kakor trdi, nego 26, da se nekatere izmed njih porahlo skušajo pobančiti, pisatelju menda še ni bilo znano). Drugačen, vobče ugodnejši razvoj pripisuje po pravici tudi našim kreditnim zadrugam in njihovim zvezam. Zato, morda tudi še iz drugih vzrokov, doslej še nismo tako hudo občutili posledic nezdravega razvoja bankarstva, dasi bi si ne upal trditi, da jih ne bomo; nekateri pojavi skoro kažejo v to smer. Z zaščito kontokorentnih vložkov se pisatelj ne bavi posebej. Problem je osobito težek; z ukrepi, kj jih nasvetuje za zaščito vložkov na knjižice, bi bili zaščičeni več ali manj tudi kontokorentni vložki.

Ali bi vsi ukrepi mogli rešiti propada od početka nesolidne in nezdrave denarne zavode, dvomim. Mislim, da tega niti pisatelj noče. Vihar bo moral priti; da ne pretrese zdravih podjetij in celega narodnega gospodarstva, pa treba o pravem času izvesti primerne reforme. V to bi knjigo prav priporočal.

Dr. M. Škerlj.

Slavko St. Kojić: Problem ograničenja u nadrušanju. Beograd, 1924. Liga Naroda. Njen sastav i uredjenje. Ženeva, 1924.

Dve informativni brošurici. Druga se predstavlja izrečno kot izdanje informativnega oddelka glavnega tajništva društva naroda in podaja sestav društva, prva pa opisuje napore in uspehe, ki so se glede omejitve oboroženja dosegli po svetovni vojni.

Sodne takse po novem tiskovnem zakonu. Tiskovna zadruga. Ljubljana, 1924. Cena Din 6:50.

Deveto in deseto poglavje kazenskega zakonika za Srbijo. Zakon o posesti in nošenju orožja. Tiskovna zadruga. Ljubljana, 1924. Cena Din 12.

Zakonu je pridejana tudi primerjalna razpredelnica tozadevnih odredb srbskega, avstrijskega in nemškega kazenskega prava, kj jo je sestavil dr. Janko Polec.

Zakon in naredba o prisilni poravnavi izven konkurza. Tiskovna zadruga. Ljubljana, 1924. Cena Din 8:50.

